

Molí d'Altimires

Santa Maria d'Oló

Ubicació

Comarca:	Moianès
Lloc/Adreça:	Sector central del terme municipal
Emplaçament	Des d'Oló, camí que segueix paral·lel a la riera d'Oló, 1 km aproximadament
Alçada:	446

Coordenades:

Latitud:	41.86475
Longitud:	2.02405
UTM Est (X):	419003
UTM Nord (Y):	4635220

Classificació

Número de fitxa	08258-1
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Segle	XIII-XVIII
Estat de conservació	Regular
Notes de conservació:	Torre consolidada recentment. Habitatge en ruïna
Protecció	Inexistent
Accés	Fàcil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Privada
Titular:	08258A009002170000AH
Autoria de la fitxa	Jordi Piñero Subirana
Data de registre de la fitxa:	dt., 15/10/2019 - 02:00

Descripció

Antic molí fariner que té la particularitat de ser al mateix temps una torre de defensa medieval. Es troba emplaçat vora la riera d'Oló, en un punt estratègic on hi havia una cruïlla del camí que anava d'Oló a Sant Joan d'Oló i que en aquest punt travessava la riera per una palanca. La resclosa on es feia la captació d'aigües del molí no s'ha conservat, però devia estar un quilòmetre aigües amunt. Del rec tan sols se'n conserven rastres als 80 m del tram final, al nord del camí.

La torre de defensa i el molí van conviure des del principi. Així ens ho fa pensar el fet que la torre és una construcció unitària bastida en una sola fase, i no s'hi aprecien modificacions. Més endavant (probablement als segles XVII-XVIII) s'hi adossà al nord-oest la casa que servia com a habitatge del moliner. El conjunt, doncs, consta de les restes de la bassa, la torre-molí i l'habitatge semi-derruït. La bassa es troba al costat sud-est i se'n conserva tan sols el mur adossat a la torre, que era el més sòlid perquè havia d'aguantar la pressió de l'aigua. S'hi poden veure uns carreus en disposició semi-circular que corresponen al pou per on l'aigua queia cap al carcabà, però el forat és actualment colgat i cobert de vegetació. L'aigua del rec entrava a la bassa pel nord-est, a l'altre costat del camí.

La torre-molí és una construcció perfectament regular i molt sòlida que s'ha conservat sencera, tot i que tenia alguns esvorancs i ha estat parcialment reconstruïda, especialment a la façana principal. És de planta quadrada i té quatre pisos, incloent-hi el nivell subterrani del carcabà. Per la seva tipologia podria datar-se als segles XIII-XV. L'aparell és fet amb carreus irregulars només desbastats però disposats en filades.

L'accés principal és encarat vers el camí. Té una porta i una finestra superior amb una interessant llinda decorada amb el gravat de dues roses sexifòlies i una creu sobre un triangle. Les roses de sis fulles solen considerar-se una reminiscència del culte precristià al Sol. Però una altra interpretació, no necessàriament incompatible amb l'anterior, és que les dues circumferències al·ludeixen a les dues moles del molí. Així ho interpretava almenys un membre de la família Altimires que va decorar una llinda de la seva casa al poble d'Oló amb dues rodes que representen en aquest cas ben clarament les d'un molí.

A la torre hi trobem altres elements petris de qualitat, com dos brancals de la porta principal amb motllures i, a la façana nord-oest, una finestreta amb arc monolític de punt rodó. Això indica que l'edifici tenia una certa rellevància des dels seus inicis. Al mateix temps, el seu caràcter defensiu és ben marcat per la presència d'espitlleres en tots els murs, i especialment a la part superior de la torre.

En el nivell subterrani de la torre hi ha el carcabà, on l'aigua feia moure la roda. Al seu damunt hi ha una planta semi-soterrània, coberta amb volta de pedra. Aquí és on hi havia la instal·lació del molí, de la qual encara es conserva la mola sotana. També hi ha un arc apuntat, actualment tapiat, que comunicava amb el pou per on l'aigua queia cap al carcabà. Al seu damunt hi ha la planta baixa, accessible des del camí. També és coberta amb volta de canó i conserva restes d'una escala que conduïa al pis superior. El mur posterior presenta un gran esvoranc. La sortida del carcabà es troba uns metres enllà de la torre.

L'habitatge del moliner queda adossat a la torre per ponent. Se'n conserven bàsicament els murs d'un dels angles fins a l'alçada de la coberta. Devia tenir dues plantes, i l'interior estava dividit en dues estances més una altra de posterior. És una construcció més senzilla que la de la torre, i per la seva tipologia podria datar-se als segles XVII-XVIII.

A tocar de la riera s'ha conservat una curiosa estructura amb unes escales i una gran cadena que pertanyia a una palanca per travessar la riera. Perquè no se l'emportessin les riuades tenia un curiós sistema basculant o mòbil.

Observacions:

El Molí d'Altimires forma part del Sender de la Riera d'Oló (Ruta 4) i compta amb bancs i un plafó informatiu del PEIN del Moianès.

Història

El fet de combinar una torre de defensa amb un molí és totalment atípic, però considerem que aquesta construcció fou concebuda amb aquesta doble funció ja des del seu inici. Hi ha qui creu, però, que el molí s'hi hauria instal·lat posteriorment. En tot cas, la funció com a torre de defensa és ben clara, i estava relacionada amb la posició estratègica de l'indret, que es troba en una cruïlla on el camí d'Oló a Sant Joan d'Oló travessava la riera per una palanca.

Per la tipologia de la torre es podria datar entorn dels segles XIII-XIV. Tot i que no en coneixem dades documentals, cal suposar que en un principi era possessió del senyor del terme, ja que en època medieval els molins solien ser monopoli dels senyors, i més tenint en compte que la torre complia funcions defensives auxiliars del castell. La família Altimires devia encarregar-se de fer anar el molí. Tal vegada ho feien el Salvador o Berenguer d'Altimires que apareixen citats en un llistat de caps de casa que van participar en una reunió feta el 1394 per tractar de la redempció del terme d'Oló. Amb el temps la família devia aprofitar els drets adquirits i el molí va quedar com una propietat del mas Altimires. De tot això se'n dedueix que la família Altimires tenia un tracte de proximitat amb els poders vinculats a la senyoria del castell d'Oló i, per tant, ja des d'antic aquest mas situat a un quilòmetre aproximadament del molí va ser un dels més importants del terme.

No es pot descartar que el Molí d'Altimires tingués alguna relació amb les infraestructures hidràuliques que ara formen part del Molí del Coix, riera amunt i als peus del nucli d'Oló. Allà hi ha un interessant aqüeducte de datació desconeguda i un rec que travessa la roca, unes obres de força rellevància per a un simple molí particular. Per la cota d'altitud es pot deduir que el punt de captació d'aigües del molí d'Altimires devia trobar-se en aquella zona.

Als segles XVII-XVIII es devia construir la casa del moliner, adossada a la torre. El molí va seguir funcionant fins el final del segle XIX. Encara una àvia de l'actual propietari d'Altimires l'havia vist en actiu. Recentment, la torre del molí ha estat objecte d'una obra de consolidació (se n'ha reconstruït la part del portal principal, que es trobava derruïda) i s'ha adequat com un punt d'interès d'una de les rutes al voltant d'Oló.

Bibliografia

- Anònim "Sender de la Riera d'Oló. Santa Maria d'Oló . Itinerari de natura i patrimoni. Ruta 4" (fullet de difusió). Ajuntament de Santa Maria d'Oló.
- AYMAMÍ DOMINGO, Gener; PALLARÈS-PERSONAT, Joan (1994). Els molins hidràulics del Moianès i de la riera de Caldes. Arxiu Bibliogràfic Excursionista de la Unió Excursionista de Catalunya; Rafael Dalmau Editor, Barcelona, p. 32.
- FERRER, Llorenç i altres (1991). "Època moderna i contemporània", Oló, un poble, una història. Associació Castell d'Oló, Santa Maria d'Oló, p. 72, 98-99, 104, 107, 114, 163-164, 217.

